

Suomalaiset Lähi-idän tutkijat koolla Helsingissä

More Than 100 Finnish Middle East Researchers Gather in Helsinki

Lähi-idän tutkimuksella on pitkät perinteet Suomessa. Ensimmäiset Lähi-idästä kiinnostuneet tutkijat olivat teologeja ja kielitieteilijöitä, jotka osana Raamatun tutkimusta tutkivat seemiläisiä kieliä ja kulttuureita. Seemiläisten kielten ja kulttuurien opintoja harjoitettiin Turun Akatemian perustamisesta vuonna 1640 lähtien ja itämaisten kielten professuuri kuului ensimmäisten perustettujen professuurien joukkoon. Turun palon jälkeen 1827 opituoli siirtyi perustettavaan Keisarillisen Aleksanterin yliopistoon Helsinkiin ja sitä kautta nykyiseen Helsingin yliopistoon.

Suomalainen Georg August Wallin tutkimusmatkoineen Arabiassa 1800-luvulla oli suomalaisen Lähi-idän kenttätutkimuksen edelläkävijä yhtäläillä kuin Hilma Granqvist, joka 1900-luvun alkupuolella teki urauurtavaa antropologista tutkimusta Artesin palestiinalaiskylässä kohteenaan kylän naiset. Viimeisen vuosikymmenen aikana professori Jaakko Frösénin johtama

tutkimusryhmä on saanut kansainvälistä tunnustusta Aaronin vuorella Petrassa tehdystä kaivauksista, hiiltyneiden papyruskääröjen tulkinnasta ja tutkimustulosten julkaisemisesta. Kansainvälisesti katsoen korkeatasoisella suomalaisella Lähi-idän tutkimuksella on nykypäivään asti ulottuvat pitkät perinteet.

Lähi-idän pysyminen jatkuvasti uutisissa on osaltaan johtanut viimeisen parin vuosikymmenen aikana Lähi-idän tutkimuksen monipuolistumiseen Suomessa. Erityisesti nuorempi tutkijasukupolvi on kiinnostunut Lähi-idän nykyisyyteen liittyvästä tutkimuksesta ja tutkimusaiheet ovat muodostuneet poikkitieteellisiksi. Tätä kiinnostusta lisää edelleen jatkuvat myllerrykset arabimaailmassa. Helsingin yliopiston lisäksi Lähi-idän tutkijoita löytyy jo kaikista suurimmista suomalaisista yliopistoista. Seemiläisten kielten ja kulttuurien, arabian kielen ja islamin, assyriologian, egyptologian sekä arkeologian

Kollokvion pääpuhujana professori M'hammed Sabour Itä-Suomen yliopistosta Joensuusta.

rinnalle ovat nousseet Lähi-idän maiden ihmisiin, yhteiskuntiin, kansainväliseen politiikkaan, rauhaan ja konflikteihin liittyvät tutkimusaiheet.

Pitkästä suomalaisen Lähi-idän tutkimuksen historiasta huolimatta suomalais-tutkijat kokoontuivat vasta syksyllä 2011 ensimmäiseen laajaan poikkitieteelliseen Lähi-idän tutkijoiden tapaamiseen Helsingissä. Suomen Lähi-idän instituutin yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Tampereen rauhan- ja konfliktitutkimuskeskuksen kanssa 9. – 10. syyskuuta 2011 järjestämään Lähi-itä-kollokvioon osallistui noin 120 Lähi-idän tutkijaa ja tutkimuksesta kiinnostunutta. Helsingin yliopistossa ja tieteiden talolla järjestetyssä kaksipäiväisessä kollokviossa oli 45 esitelmää, jotka edustivat kattavasti yllämainittua suomalaista Lähi-idän tutkimusta. Ilahduttavaa oli nuorten tutkijoiden ja opiskelijoiden runsas määrä osallistujien joukossa. Suomalainen Lähi-idän tutkimus – nykytila ja

tulevaisuus otsikon alla järjestetyn kollokvion tavoitteena oli saada yhdellä kertaa mahdollisimman suuri joukko tutkijoita koolle esittelemään omia tutkimuksiaan, tutkimusprojektejaan ja luomaan uusia tutkijayhteyksiä. Suomen Lähi-idän instituutin yhtenä tavoitteena oli myös tehdä instituuttia ja sen tarjoamia mahdollisuuksia entistä paremmin tunnetuksi suomalaisille tutkijoille.

Lähi-itä-kollokvion avaustilaisuuden johdantoesitelmät edustivat mainiosti suomalaisen Lähi-idän tutkimuksen rikkautta aiheidensa puolesta. Suomen Lähi-idän säätiön hallituksen puheenjohtaja professori Martti Nissinen Helsingin yliopistosta esitelmöi aramealaisista muinaisessa Assyriassa. Luento havainnollisti tämän vuoden tapahtumia seuranneille, että myös Lähi-idän historia on myllerryksien historiaa, jossa kansat ovat joutuneet hakemaan asuinsijojaan uudestaan ja uudestaan, väestönsiirtymiset ovat olleet arkipäivää ja

Suomen Lähi-idän säätiön hallituksen puheenjohtaja professori Martti Nissinen Helsingin yliopistosta

myllerrysten luomat muutokset ovat väistämättä pakottaneet ihmiset, tässä tapauksessa Assyrian aramealaiset, identiteettikysymysten äärelle.

Itä-Suomen yliopistossa pitkän uran tehnyt yksi Suomen kansainvälisesti tunnetuimpia Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan asiantuntijoita kulttuurin ja tiedon sosiologian professori M'hammed Sabour lu-

ennoi puolestaan demokraattisesta muutoksesta arabimaailmassa sosiologisesta näkökulmasta ja erityisesti demokraattiseen muutokseen liittyvästä idealismin ja realismin suhteesta. Sabourin mukaan kansanvalta on korvaamassa itsevaltaisen hallinnon Tunisiassa, Egyptissä, Libyassa ja Jemenissä mutta varoitti samalla, että ensimmäisistä otetuista askeleista huolimatta vielä ei ole saavutettu demokratiaa

Professori Tuomo Melasuo Tampereen rauhan- ja konfliktintutkimuskeskuksesta. Ari Kerkkänen kuuntelee.

eikä kukaan osaa ennustaa tarkasti, miten arabialainen kevät kukoistaa.

Professori Tuomo Melasuo Tampereen rauhan- ja konfliktintutkimuskeskuksesta pureutui analyttisesti pohtimaan luennessaan tutkimusta arabikeväästä 2011. Mitä, miten ja miksi tutkimusta arabikeväästä 2011 tulisi tehdä? Melasuo painotti

luennossaan sitä, että tutkimusta on tehtävä yhdessä Lähi-idän maiden omien tutkijoiden kanssa ja heidän tutkimuksilleen on annettava entistä suurempi painoarvo. Kollokvion avajaistilaisuuden esitelmät julkaistaan Lukemista Levantista-kirjoitussarjassa Suomen Lähi-idän instituutin internet-sivuilla (www.fime.fi) syksyn 2011 kuluessa.

Lähi-itä-kollokviioon osallistui noin 120 Lähi-idän tutkijaa ja tutkimuksesta kiinnostunutta.

Nuoremman sukupolven tutkijoista mainittakoon esimerkkinä Sandra Nasser el-Dinen esitelmä länsikäsitteistä syyrialaisnuorten puheesta sukupuolten välisistä suhteista, Anne Kolehmaisen esitelmä kairolaisnaisten kehollisesta pääomasta ja Senni Jyrkiäisen esitelmä katujen konfliktista – naisiin kohdistuvasta häirinnästä Egyptissä.

Kollokvion yhteydessä järjestettiin yhdessä Suomen Lähi-idän instituutin ystävien kanssa iltatilaisuus, jossa toimittaja ja tietokirjailija Liisa Liimatainen esitelmöi omaan kenttätutkimukseensa pohjautuen Saudi-Arabiasta ja sen johtamasta konservatiivrintamasta ja reformien puutteesta.

Lähi-idän kollokvio Helsingissä osoitti, että Suomessa Lähi-itään liittyvää tutkimusta tekee suhteellisen runsas tutkijajoukko. Se tarkoittaa myös sitä, että meillä on monipuolista Lähi-idän asiantuntemusta. Kaikki Lähi-idän tutkimusta tekevät eivät päätyne tutkijan uralle, mutta Lähi-

idän asiantuntijuus on hyödynnettävissä myös monella muulla ammattisektorilla. Lähi-idän kulttuurien ja kielten tuntemusta vaativat yritysmaailman, median ja erilaisen kansainvälisten tehtävien työmahdollisuudet ovat tutkijan uran ohella varteentotettavia mahdollisuuksia nuoremmille suomalaisille Lähi-idän asiantuntijoille.

Suomen Lähi-idän instituutti vahvistaa yhteyttä tähän tutkijajoukkoon ja luo edellytyksiä entistä toimivammalle tutkijayhteisöjen luomiselle Lähi-idässä. Instituutin toimialueena on koko arabiankielinen Lähi-itä ja sen tärkeät reuna-alueet toimintojen painottuessa tällä hetkellä Syyriaan, Jordaniaan ja Egyptiin. Näissä kolmessa maassa instituutilla on olemassa oleva edustus. Lisäksi toimintaa on vuosittain Libanonissa. Instituutti on akateeminen ja kulttuurinen silta Lähi-itään. Palautte ensimmäisestä Lähi-idän kollokviosta osoittaa, että kokoontumisille on olemassa selvä tarve. Seuraava Lähi-idän kollokvio järjestetään elokuussa 2012.

More Than 100 Finnish Middle East Researchers Gather in Helsinki (Summary)

What is going on in the Middle East? What is the state of Finnish Middle East research? What is being researched and by whom? Answers to these and other questions about the research on the Middle East were discussed at the first Middle East Colloquium organised by the Finnish Institute in the Middle East (FIME) in cooperation with the University of Helsinki and the Tampere Peace Research Institute (TAPRI) in Helsinki on September 9th and 10th, 2011.

The Middle East as a research topic has a long history in Finland. The first scholars were primarily theologians and linguists interested in Semitic languages and cultures as part of their research into the Bible. Researchers such as G. A. Wallin in the 19th century and Hilma Granqvist in the beginning of the 20th century were pioneers of the Finnish field expeditions to the Middle East, especially to the Arabian Peninsula and the Palestine. During the last decade, the archeological excavation team led by Professor Jaakko Frösén has gained international recognition with its work on the Jabal Haroun (Mount Aaron) in Petra, Jordan. The continuing political turmoil in some of the Middle East countries has kept the region in the headlines – and in the spotlight for a new generation of researchers, whose interest in Middle East studies has gone beyond the more traditional Semitic languages and cultures as well as Arabic studies into more interdiscipli-

nary studies on people, societies, international politics, peace and conflict.

Despite the long history of Middle East studies in Finland and the international recognition of some researchers, Finnish Middle East scholars have never before assembled in such an interdisciplinary gathering with themes cutting across a wide range of Middle East studies as the one now held in Helsinki. Indeed, the multidisciplinary colloquium succeeded in gathering a broad spectrum of researchers and students to present their studies and discuss them. During the two days, there were over 120 participants and 45 presentations. The headline speakers at the colloquium were Prof. Tuomo Melasuo (TAPRI), Prof. M'hammed Sabour (University of Eastern Finland) and Prof. Martti Nissinen (University of Helsinki). In addition, Prof. Hannu Juusola (University of Helsinki) outlined the current state of Finnish Middle East research and Dr. Ari Kerkkänen (director of the Finnish Institute in the Middle East) introduced the institute and its position as a facilitator, promoter and enabler of research on the Middle East. The feedback received after the colloquium indicated beyond doubt that these meetings are needed for sharing research findings, improving networking among Finnish scholars and students, and encouraging further research on the Middle East. Therefore, the Second Middle East Colloquium will be held in August 2012.

الدراسات العربية إلى أكثر من الدراسات المتعددة الاختصاصات على الشعوب والمجتمعات والسياسة الدولية والسلام والصراع.

المعهد الفنلندي في الشرق الأوسط.

وعلى الرغم من التاريخ الطويل لدراسات الشرق الأوسط في فنلندا والاعتراف الدولي ببعض الباحثين فإن العلماء الفنلنديين للشرق الأوسط لم يكونوا قط مجتمعين في هكذا ندوة للدراسات المتعددة الاختصاصات وبمواضيع تتخلل نطاقا واسعا من دراسات الشرق الأوسط كهذه الندوة التي عقدت في هلسنكي.

بالفعل، الندوة المتعددة الاختصاصات قد نجحت في جمع طائفة واسعة من الباحثين والطلاب لتقديم دراساتهم ولمناقشتها. وخلال اليومين، كان هناك أكثر من 120 مشاركا و 45 تقديما.

وأهم المتكلمين في الندوة كانوا البروفسور تومو ميلاسوو (TAPRI) والبروفسور محمد صابور (جامعة شرق فنلندا) والبروفسور مارتّي نيسينين (جامعة هلسنكي) بالإضافة إلى الدكتور هانّو يوسولا (جامعة هلسنكي) الذي أوجز الوضع الحالي للبحوث الفنلندية للشرق الأوسط، وكذلك الدكتور آري كيركينن (مدير المعهد الفنلندي في الشرق الأوسط) والذي عزّف المعهد وأهميته كميّسّر ومعزّز وممكّن للبحوث في الشرق الأوسط.

وكانت التعليقات التي أُستقبلت بعد الندوة قد أشارت ودون شك إلى أن هذه اللقاءات ضرورية لمشاركة نتائج البحوث وتحسين الشبكات بين العلماء الفنلنديين والطلاب وتشجيع بحوث أكثر عن الشرق الأوسط. ولذلك ستعقد ندوة الشرق الأوسط الثانية في آب (أوغست) 2012.

أكثر من 100 باحث فنلندي للشرق الأوسط يجتمعون في هلسنكي.

ماذا يحدث في الشرق الأوسط؟ وما هو حال البحث الفنلندي في الشرق الأوسط؟

ماذا بُحِثَ ومن قبل مَنْ؟ الأجوبة على هذه الأسئلة وأسئلة أخرى عن البحث في الشرق الأوسط نوقشت في ندوة عن الشرق الأوسط نُظّمت من قبل المعهد الفنلندي في الشرق الأوسط (FIME) بالتعاون مع جامعة هلسنكي ومعهد تمبيريه لبحوث السلام (TAPRI) في هلسنكي وذلك في 9 من أيلول (سبتمبر) 2011.

للشرق الأوسط -كموضوع بحث- تاريخ طويل في فنلندا. والعلماء الأوائل كانوا في المقام الأول علماء لاهوت ولغويين مهتمين باللغات السامية والثقافات كجزء من بحثهم في الإنجيل.

الباحثون كوالين في القرن التاسع عشر وهيلما كرانكفست في بداية القرن العشرين كانوا روادا في حقل البعثات الفنلندية للشرق الأوسط، وبخاصة لشبه الجزيرة العربية وفلسطين. وخلال العقد الأخير، كان فريق الحفريات الأثرية بقيادة البروفسور ياكّو فروسن قد حصل على اعتراف دولي بعمله في جبل هارون في بئرا في الأردن.

إن الاضطراب السياسي المستمر في بعض بلدان الشرق الأوسط قد جعل المنطقة تتصدر عناوين الرئيسية -و على ضوء هذا فإن هناك جيلا جديدا من الباحثين- ممن تجاوزت اهتماماتهم بالشرق الأوسط مجرد اللغات السامية التقليدية والثقافات إضافة إلى